

az örök kifogás ez volt: „de kérem, én tanultam!“ S erre az örök felelet ez: „bánom is én, hogy tanult, ne tanuljon felőlem — csak tudjon!“ Hát kérem alázatosan, — amíg a Kamara és a Minisztérium csak tanulni fogja a kérdést, mi pedig naponta keservesen tapasztalva, tudni fogjuk, hogy a Járásbírószágon a helyzet változatlan, addig méltóztassék nekem is megbocsájtani, ha erről az egető témáról még mindig szó-szátyárkodom. Vajha abból a nagyszerű munkakedvből, amely ily hamar megalkotta ezt a javaslatot az okirati kényszerről, melynek *igy* nyilván kevés a haszna, jutna egy-két atomnyi ennek a problémának a megoldására is, amelyre oly nagy szükség volna, hogy itt sürgősen segíteni kellene, mert a jelenlegi helyzet tarthatatlan. Ami az idevonatkozó propozíciót illeti, — átengedem olyanoknak, akik már régebben járók nálamnál a törvénykezés göröngyös utjait, erre a márciusi anketon amúgy is bő alkalom nyílik majd. Nekem tehát ezuttal egy sürgős és tiszteletteljes indítványom van, aki szavaimat netán költői tulzásnak itélné, győződjék egyszer meg mindenek igazságáról. Buddháról mesélik, hogy még Sidhártó herceg korában, egyszer atyja kertjében sétálva, egy szegényt, egy beteget és egy nyomorékot látott és ez úgy megindította, hogy eljegyezte magát későbbi nemes hivatásával. Arra kérem tehát az erre illetékeseket, — nézzék egyszer mindezt meg, — lássák meg a szegényt, az elkinzottat az ott eljáró ügyvédekben, — a beteget, a nyomorékot ez intézmények jelenlegi beosztásában — és segítsenek rajta!

Klár János dr.

Dr. Friedrich Schöndorf, a breslaui egyetem tanára és a keleteurópai intézet jogi osztályának vezetője mély elgondolásokban bővelekedő előadást tartott az európai magánjog egyesítésének lehetőségéről és módszereiről. Előadása során plasztikusan fejtette ki, hogy az egységesítés által egyes nemzeti jogi sajátosságok veszendőbe mennének ugyan, de ennek dacára ugy jogi, mint politikai és nemzetgazdasági szempontból az egységesítés mellett kell állást foglalni, mert ennek várható előnyei sokszorosan felülmulják az esetleges hátrányokat. Az egységesítés azonban csak meghatározott területen, egymással rokon kultúrcsoportok között jöhet létre. Európában három ilyen nagyobb kultúrcsoport különböztethető meg, ezek közül a skandináviai kultúrközösség az egységesítésnek már igen előrehaladott stádiumában van. A román kultúrközösség jogának alapja a francia jogalkotás, míg a középeurópai kultúrközösségben Németország, Ausztria és Magyarország foglalnak többek között helyet. Az azonos kultúrcsoportok között sem lehet azonban szó a jog egységesítéséről, hanem csakis

a törvények közös nevezőre hozásáról és ennek is feltevéle egy közös legfelsőbb ítélőszék felállítása.

Rámutatott még az előadó az egységesítés nehézségeire, így többek között arra, hogy egy népi sajátságon alapuló jogtételt egyik nemzet nem ejtethet teljesen el, míg a másik, melynél ennek a jogtételnek a néplélekből fakadó gyökere nincs meg, nem veheti át. (Igy pl. a speciálisan magyar örökjogi paterna paternis — materna maternis elvet nem lehet Németországba transplantálni.) Ezzel kapcsolatban a jogegységesítés módszereinek szemléleténél végeredményben azt a következtetést vonta le, hogy az egységes jogban szerepelnie kell mindazoknak a jogintézményeknek, melyeknek az a nemzet, amelynél nem volt meg, hiányát érezte, törlendő mindaz, ami szükségtelennek bizonyult és a mindenütt egyformán meglévő jogintézmények közül a gyakorlatban legjobban bevált vendő át az egységes európai magánjog részére.

Előadása befejezésekor Schöndorf professzor azt a nézetet fejezte ki, hogy az eljövendő egységes jog nemcsak a magánjogot, hanem a közjogot is tartalmazni fogja és az így kialakuló egységes világjog elejét fogja venni olyan felháborító igazságtalanságoknak, mint amilyent most a békeszerződések Magyarországgal és Németországgal elkövettek.

Dr. F. Gy.

Bräuer breslauer professzor érdeklődéssel fogadott előadásában főleg a kartellkérdéssel foglalkozott. Legjobban megkapta érdeklődésünket fejtegetéséből annak kimutatása, hogy minő szoros összefüggés áll fenn a Németországra rótt súlyos jóvátételi teher és a kartellfejlődés, ugyiszintén a tökekonzentráció egyéb formái között. Szemléltető adatokat közölt a háború befejezése óta a német iparban bekövetkezett koncentráció méreteiről. Ennek okát főként abban látja, hogy a reparációs teher kényszerítette az ipart a fokozott exportra, amely viszont csakis akkor versenyképes, ha a termelési költségeket sikerül a minimumra szorítani. Ennek eszköze pedig a racionalizáció, amely az üzemek összevonását kívánja meg. A racionalizáció gondolatának különösen a vertikális koncentráció felel meg, vagyis a termelésnek egymást követő szakjai nem különálló üzemekben történnek, hanem egy grandiózusan megszervezett concern keretében. Különös érdeklődés kísérte az előadó által az ekként elérhető termelési költségcsökkentésről közölt gyakorlati példáit.